

2.8.2. Лихвен риск

Лихвеният риск представлява риска от колебание в размера на задълженията по заемите на Дружеството, дължащо се на изменението на пазарните лихвени проценти. Дружеството ползва нисколихвен кредит от стабилна финансова институция, поради което може лихвеният риск да се определи като нисък.

2.8.3. Кредитен риск

Кредитният риск е рискът едната страна по финансовия инструмент да не успее да изпълни задължението си и по този начин да причини загуба на другата. Дружеството е изложено на кредитен риск, тъй като има значителна експозиция на вземания от клиенти по осъществявани продажби.

За ограничаване на риска относно паричните средства, политика на Дружеството е да оперира само със стабилни финансови институции в България.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно, съгласно установената политика на Дружеството.

2.8.4. Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът Дружеството да не може да изпълни финансовите си задължения, тогава когато те станат изискуеми. Политиката в тази област е насочена към гарантиране наличието на достатъчно ликвидни средства, с които да бъдат обслужени задълженията, когато същите станат изискуеми, включително в извънредни и непредвидени ситуации. Ръководството на Дружеството поддържа достатъчно свободни парични наличности с цел осигуряване на постоянна ликвидност и погасяване на задълженията на Дружеството в договорените с доставчиците и другите му кредитори срокове.

2.8.5. Ценови риск

Ценовият риск е свързан с възможни промени в пазарните цени на продуктите, които Дружеството предоставя. През последните години се забелязва стабилност в цените. Няма макро и микро икономически индикатори за рязка промяна в цените на продуктите които Дружеството реализира на пазара. Поради този факт Ръководството на Дружеството смята, че в момента и обозримо бъдеще Дружеството не е изложено на ценови риск.

3. ДЕФИНИЦИЯ И ОЦЕНКА НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА БАЛАНСА

3.1 Нетекущи (дълготрайни) активи

Имотите, машините и оборудването са представени във финансовия отчет по историческа цена намалена с натрупаната амортизация и евентуалните загуби от обезценка. На дълготрайните активи придобити до края на 2002 г. историческата им цена е модифицирана чрез извършена преоценка с процент на увеличение на цените на производител, обявен от Националния статистически институт. Стойностите от тези оценки са приети за заместител (аналог) на цена на придобиване – като намерена стойност.

Първоначално оценяване

При първоначалното придобиване нетекущите (дълготрайни) активи се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановими данъци и други подобни.

Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третират като текущ разход в момента на придобиването им.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята и активите в процес на изграждане не се амортизират. Полезният живот по групи активи е определен в съответствие с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване и е както следва:

<i>Сгради</i>	<i>25 до 50 г.</i>
<i>Машини</i>	<i>3 до 5 г.</i>
<i>Компютри</i>	<i>2 г.</i>
<i>Автомобили</i>	<i>4-5 г.</i>
<i>Стопански инвентар</i>	<i>7 до 14 г.</i>

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Последващи разходи

Дружеството признава в стойността на съответния актив, последващите разходи, свързани с дълготрайния материален актив, когато е вероятно, че тези разходи ще доведат до бъдещи икономически изгоди над тази от първоначално оценената стандартна ефективност. Всички други последващи разходи се признават за разход през периода, през който са направени

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за приходите и разходите.

3.2. Нематериални дълготрайни активи

Нематериалните дълготрайни активи са представени във финансовия отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и евентуалните загуби от обезценка. В техния състав са включени лицензи за програмни продукти, използвани в Дружеството и права върху интелектуална собственост.

В Дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот:

- *програмни продукти – 2 г.*
- *права върху интелектуална собственост – 7-10 г.*

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би

могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се изчислява и се включва като разход в отчета за приходи и разходи.

3.3. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цената на придобиване и нетната реализуема стойност. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойност), както следва:

- суровини и материали в готов вид – всички доставни разходи, които включват вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановими данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид;
- готова продукция и незавършено производство – преките разходи на материали и приспадаща се част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на среднопретеглената цена .

Нетната реализуема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя е определена на база очаквани продажни цени за 2020 год.

3.4. Търговски и други вземания

Търговските вземания в лева се представят и отчитат по стойността на оригинално издадената фактура, намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми.

Приблизителната оценка за съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се обезценяват изцяло, когато това обстоятелство се установи.

3.5. Парични средства

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и депозити в банки.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се представя на “плащания към контрагенти” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Дружеството за съответния период (месец);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в постъпления от оперативна дейност.

3.6. Дивиденди

Дължимите дивиденди се признават като текущо задължение в периода, в който те се дължат на акционерите.

3.7. Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения в лева се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

3.8. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси са представени по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси.

3.9. Лизинг

Финансов лизинг

Финансовият лизинг, при който се трансферира към Дружеството съществена част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в счетоводния баланс на лизингополучателя като се представя като дълготрайни материални активи, които се оценяват по сегашната стойност на минималните лизингови плащания.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение лихва и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Определените на такава база лихвени разходи, свързани с наетия под финансов лизинг актив, се представят брутно със

задължението към лизингодателя и се включват в отчета за приходи и разходи през периода на лизинговия договор, когато същите станат дължими.

Придобитите на финансов лизинг автомобили се амортизират с амортизационна норма 25%.

3.10. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите във “КЕН” АД – гр. Стара Загора се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на настия персонал за пенсионно, здравно и срещу безработица осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО за съответната година и Закона за бюджета на Здравната каса. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено с осигурителния кодекс. Общият размер на вноската за задължително държавно обществено осигуряване, за безработица и за здравно осигуряване за 2019 г. възлиза на:

	Работодател		Осигурено лице	
	Родени преди 1960 г.	Родени след 1959 г.	Родени преди 1960 г.	Родени след 1959 г.
Държавно обществено осигуряване	13.72%	10.92%	10.58%	8,38%
Универсален пенсионен фонд		2,8%		2,2%
Здравна осигуровка	4,8%	4,8%	3,2%	3,2%

Изцяло за сметка на работодателя е фонд трудова злополука – 0,7%.

Освен задължителното държавно обществено осигуряване съществуват законово създадени възможности за допълнително доброволно пенсионно и здравно осигуряване в доброволен фонд.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Осигурителните и пенсионни схеми (планове), прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са предварително твърдо определени (дефинирани).

Краткосрочните доходи на персонала (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях) се признават като разход в отчета за приходи и разходи в периода, в който е положен трудът за тях и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки). Към датата на годишния финансов отчет Дружеството прави оценка на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, които се очаква да бъдат изплатени като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват разходите за самите възнаграждения и разходите за задължителното обществено осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Съгласно Кодекса на труда Дружеството е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение. То е в размер на две брутни заплати, ако натрупаният трудовия стаж в Дружеството е по-малък от десет години, или шест брутни заплати, при натрупан трудов стаж в Дружеството над десет последователни години. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, която да се включи в баланса, а респективно изменението в стойността им – в Отчета за приходи и разходи.

Към датата на издаване на всеки годишен финансов отчет ръководството назначава актюери, които издават доклади с техните изчисления относно дългосрочните задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение.

Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения, демографски фактори и опита. Те се признават напълно в Отчета за приходи и разходи.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в баланса по тяхната сегашна стойност.

3.11. Акционерен капитал и резерви

“КЕН” АД – гр. Стара Загора е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на основния капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на Дружеството за изпълнение на техните вземания към него.

Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Устава Дружеството е длъжно да формира и фонд Резервен, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, предвидена в Устава;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

3.12. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Кумулативната данъчна ставка за 2019 г. е 10%. (за 2018 г. – 10%)

Отсрочените данъци се определят като се използва балансовия пасивен метод за всички временни разлики към датата на баланса, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба (загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите,

породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени директно в собствения капитал или друга балансова позиция, също се отчитат директно към съответния капиталов компонент или балансовата позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 31.12.2019 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10%, която е действащата данъчна ставка за отчетния и за следващия отчетен период.

3.13. Преценки от определящо значение при прилагане на счетоводната политика.
Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

3.13.1. Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифициран актюер, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за Дружеството.

3.13.2 Обезценки на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави в края на всяка финансова година. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на вземането последователно се признава в отчета за приходи и разходи като загуба от обезценка.

3.14. Доходи на акция

Доходът на акция се изчислява, като нетната печалба за периода, подлежаща на разпределение между притежателите на акции (емитирани са само обикновени акции) се разделя на броя акции.

4. НЕТНИ ПРИХОДИ ОТ ПРОДАЖБИ

Приходите от продажби са реализирани на вътрешния пазар.

<i>Приходи от продажби</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Продажба на продукция	59 225	52 678
Приходи от наеми	34	35
Общо	59 259	52 713

Другите приходи включват:

	<i>2019</i>	<i>2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Приходи от продажба на материали, в т. ч.	121	282
горива	86	262
Приходи от продажба на дълготрайни активи	120	93
Застрахователни обезщетения	2	16
Други	2	7
Общо	245	398

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходите за материали включват:

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Суровини и материали	43 391	37 022
Ел. енергия	961	898
Етикети	491	433
Природен газ и Г С М	533	510
Санитарни материали	338	336
Резервни части	335	189
Вода	381	390
Дълготрайни активи под стойностен праг	6	16
Канцеларски материали	23	20
Други	181	154
Общо	46 640	39 968

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Реклама	494	602
Абонаментно поддържане на машини	974	795
Нает транспорт	82	85
Данъци и такси	39	43
Застраховки	86	77
Наеми	16	16
Съобщителни	15	14
Банкови такси	14	6
Хонорари и граждански договори		3
Други	230	232
Общо:	1 950	1 873